10. SINIF COĞRAFYA DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 2 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. COĞ.10.1.1 · Örnek olay, olgu ve/veya mekânı coğrafyanın temel kavramları ile ilişkilendirebilme · orta — 20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Göçü insanların mekânda yer değiştirmesi, yani hareket (akış) olarak açıklar.	4
a)	Köyde ve kentte zaman içinde görülen değişimlere (nüfusun azalması, okulun kapanması, yeni mahalleler) örnek verir.	8
b)	Köydeki gelişmelerin kenti, kentteki iş imkânlarının da köyü etkilediğini karşılıklı bir ilişki olarak açıklar.	8

a) Örnek cevap: Gençlerin köyden kente göç etmesi bir harekettir. Bu hareket sonucunda köyün nüfusu azalmış, okul kapanmış, tarlalar boş kalmıştır; kentte ise yeni mahalleler kurulmuştur. Yani iki mekân da zamanla değişmiştir.

b) Örnek cevap: Kentteki iş imkânları köydeki gençleri çekmiş, köyden gelen nüfus da kentte yeni mahalleler oluşturmuştur. İki mekân birbirini karşılıklı olarak etkilemiştir.

Sık hatalar: Kavramları tanımlayıp olaya uygulamamak; Etkileşimi tek yönlü açıklamak

2. COĞ.10.2.1 · Örnek uygulamalar üzerinden CBS ve uzaktan algılamanın kullanım alanlarını özetleyebilme · kolay — 20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	(1) tarım, (2) afet yönetimi, (3) kent planlaması (sağlık hizmetleri planlaması) yazar. İkisi doğruysa ölçüt puanının yarısı verilir.	10
b)	Geniş alanlar hakkında hızlı ve güncel veri sağlayarak doğru karar vermeyi kolaylaştırdığını özetler.	10

a) Örnek cevap: (1) tarım, (2) afet yönetimi, (3) kent planlaması.

b) Örnek cevap: CBS ve UA, geniş alanlar hakkında hızlı ve güncel bilgi sağlayarak doğru ve zamanında karar vermeyi kolaylaştırır.

Sık hatalar: Kullanım alanı yerine kullanılan aracı yazmak; Özetleme yerine örnekleri tekrar etmek

3. COĞ.10.2.2 · Mekânsal bilgi teknolojilerini kullanarak altlık haritalar üzerinde mekânsal veriler oluşturabilme · zor — 25 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Derenin geçtiği kareleri tarar.	4
a)	Bu karelerin kenarından bitişik karelerini de tarar.	4
a)	Haritaya içeriğe uygun bir başlık ve taramayı açıklayan lejant ekler.	4
b)	Y (F2) karesini seçer.	4
b)	X'in dereye bitişik olduğu için riskli, Y'nin ise riskli karelerin dışında ve ana yola yakın olduğunu haritaya dayanarak açıklar.	9

a) Örnek cevap: Başlık: "Mahallede taşkın riskli alanlar". Derenin geçtiği A5–E5, G5, H5, E4, F4, G4 kareleri ile bunlara kenarından bitişik A6–E6, G6, H6, A4–D4, H4, F5, E3, F3, G3 kareleri taranır; lejantta "Taralı: taşkın riskli kare" yazılır.

b) Örnek cevap: Y (F2) daha uygundur. X (B6), derenin geçtiği B5 karesine bitişik olduğu için taşkın riskli alanda kalır. Y ise riskli karelerin dışında ve ana yolun yanındadır; ulaşımı da kolaydır.

Sık hatalar: Yalnızca derenin geçtiği kareleri taramak; Seçimi haritaya dayandırmamak

4. COĞ.10.3.1 · Yerkürenin tektonik yapısını çözümleyebilme · orta **20 puan**

Madde	Ölçüt	Puan
a)	III numaralı noktayı belirtir.	**4**
a)	Gerekçe olarak III'ün büyük fay hatlarından uzak olduğunu yazar.	**4**
b)	Anadolu levhasının batıya hareket ederken KAF ve DAF boyunca komşu levhalara göre kaydığını belirtir.	**4**
b)	Bu hareket sırasında kayaçlarda biriken enerjinin fay boyunca aniden boşalmasıyla deprem oluştuğunu açıklar.	**8**

a) Örnek cevap: III; çünkü haritadaki büyük fay hatlarından uzaktadır.

b) Örnek cevap: Arap levhası güneyden ittiği için Anadolu levhası batıya doğru hareket eder ve KAF ile DAF boyunca çevresindeki levhalara göre kayar. Kayma sırasında kayaçlarda biriken enerji aniden boşalınca bu fay hatları boyunca depremler olur.

Sık hatalar: III'ü hiç deprem olmayacak yer saymak; Depremi yalnızca levhanın varlığına bağlayıp hareketi açıklamamak

5. COĞ.10.3.2 · Yeryüzü şekillerinin oluşumunda etkili olan aşınma ve çözünme süreçleri ile iklim ve kayaç özellikleri arasındaki ilişki · kolay **15 puan**

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Kimyasal ayrışma (çözünme) yazar.	**4**
b)	Mermerin kalsiyum karbonatlı, yağmur suyunda çözünebilen bir kayaç olduğunu belirtir.	**4**
b)	Granitin suda çok az çözündüğünü, dayanıklı olduğunu belirtir.	**4**
b)	Kentin yağışlı ikliminin mermerin çözünmesini hızlandırdığını belirtir.	**3**

a) Örnek cevap: Kimyasal ayrışma (çözünme).

b) Örnek cevap: Mermer, yağmur suyunda çözünebilen karbonatlı bir kayaçtır; kentin yağışlı olması çözünmeyi hızlandırmıştır. Granit ise suda çok az çözünür; bu yüzden aynı koşullarda bozulmamıştır.

Sık hatalar: Değişimi rüzgâr aşındırmasına bağlamak; Yalnız kayacı ya da yalnız iklimi açıklamak